

Kronik

1. oktober - 31. december 1990

Klaus Lindewald 1935 - 1986

Udstilling på Det kongelige Bibliotek 13. oktober - 29. december 1990

Da det legendariske fotoagentur Delta Photos havde sin første egentlige manifestation (Galleri Birch 1965) var deltagerne foruden Lillian Bolvinkel, Jesper Høm, Claus Ørsted, Gregers Nielsen, Lars Hansen også Klaus Lindewald. Et par år senere specialiserede han sig i teaterfotografering, hvor han for alvor brød igennem.

Det er blevet sagt om Klaus Lindewald, at han "altid tog billedet"; til alle forestillinger var der mindst ét fotografi som rummede essensen af stykket. En komprimering af handling og spil. Det var i denne position, Klaus Lindewald blev en yderst benyttet fotograf for flere teaterdirektører: Preben Harris, Kaspar Rostrup, Christoffer Bro, Knud Poulsen m.fl.

Tillige var Klaus Lindewald populær hos skuespillerne, og blev fotograf for en lang række af dem. De personer han afbildede var først og fremmest en ny generation af skuespillere, der kom frem i 1960'erne og som i dag er "folkeeje". Ligesom en række ældre personligheder også blev foreviget. Listen af skuespillere er lang: Susse Wold, Erik Mørk, Judy Gringer, Buster Larsen, Elin Reimer, John Hahn-Petersen, Birgit Sadolin, Kirsten Walther, Anne-Lise Gabold, Hardy Rafn, Lily Broberg, Ove Sprogøe, m.fl.

Når Klaus Lindewalds samlede produktion i dag er tilgængelig og placeret under ét hele, giver hans billeder et vue over en epoke i dansk teater. Tiden fra 1968-74 blev Klaus Lindewald's mest produktive. Alene i 1972 kom hans monumentale dokumentationer af *Købmanden i Venedig*, *Nitouche* og *Medea*.

Klaus Lindewald nåede at blive tilknyttet Folketeatret, Gladsaxe Teater,

samt Det ny Teater. Herudover tog han jævnligt billeder for andre scener: Det danske Teater, Teatret ved Sorte Hest, Blaksted Teatret, Aveny, etc.

Per Arnoldi har formuleret det således: "Klaus Lindewalds omhyggelige, meddigtende, menneskelige serier fra lange prøver, forestillinger, er uafrystelige dokumenter fra en væsentlig periode i nyere dansk teater."

Preben Harris: "Klaus Lindewald var en følsom mand. Han var bevægelig som en god blues. Det var ingen tilfældighed, at jazz'en var en stor del af Klaus' liv. Som fotograf arbejdede han også bedst, når han fik lejlighed til at improvisere. Og på et teater er der tit ikke tid til at improvisere, når vi er fremme ved fotoprøverne. Men alligevel fik Klaus altid "noget i kassen" der kunne bruges."

Klaus Lindewald's fotografier for perioden 1965-1986 er indgået i Det kongelige Biblioteks Billedsamling som donation fra universalarvingerne, forældrene Ella og Erik Lindewald. Det er en værdifuld gave og en væsentlig tilføjelse til bibliotekets mangesidede samlinger af teaterhistorisk materiale i andre afdelinger, det være sig Håndskriftafdelingen med Dramatisk Bibliotek, Musikafdelingen eller Danske Afdeling.

Udstillingen var redigeret af cand. mag. Lars Schwander.

Italienske mønter, medaljer og bøger i Fiolstræde

Den italienske institution Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato, der er en af de største virksomheder inden for trykkesektoren på europæisk plan, viste i september/oktober 1990 en udstilling af sin rige kunstneriske produktion, omfattende såvel mønter, medaljer som bøger, på Universitetsbiblioteket i Fiolstræde.

Udstillingen anskueliggjorde IPZS's interessante brug af en kombination af århundredgamle traditionelle metoder og den mest avancerede højteknologi, der findes. Den demonstrerede også den høje standard, der er opnået ikke kun inden for forlæggervirksomheden (hvor IPZS arbejder tæt sammen med det italienske Kulturministerium), men også på det numismatiske område (IPZS producerer mønter såvel som medaljer og skulpturer) og med hensyn til den filatelistiske produktion, der foregår både for den italienske stat og for andre nationer.

Udstillingen demonstrerede italiensk stilling i en ny europæisk sammenhæng og det samarbejde, IPZS har etableret med adskillige fremmede lande. På samme tid viser initiativet de muligheder, som offentlige institutioner har med henblik på den fremtidige udvikling af det Indre Marked.

Den arabiske Rejse 1761 - 1767

Den arabiske rejse, den danske ekspedition til Arabien 1761-1767 er uløseligt knyttet til navnet Carsten Niebuhr, kendt fra Thorkild Hansens store dokumentariske roman *Det lykkelige Arabien*. Carsten Niebuhr var den eneste, der overlevede, og dermed også den, der sikrede ekspeditionens resultater for eftertiden.

Den Arabisk Rejse 1761 - 1767 - set i videnskabshistorisk perspektiv, der er blevet til i samarbejde mellem specialister fra naturvidenskab og humaniora, opsummerer og vurderer ekspeditionens resultater. Hvilken betydning havde og har de stadigvæk? I forbindelse hermed fremdrages også hidtil ukendt kildemateriale.

Udgivelsen fremtræder som et smukt stykke boghåndværk og er illustreret med kobberstukne kort og tegninger, ialt ca. 200 - heraf ca. 50 håndkolorerede - fra ekspeditionen.

Den Arabisk Rejse 1761 - 1767 - set i videnskabshistorisk perspektiv er redigeret af Stig T. Rasmussen og blev udgivet af Munksgaards forlag 15. oktober 1990.

Se også artiklen *Om Den arabiske Rejse* foran i dette nr.

Kend Kulturtidsskrifterne

Katalog over danske kulturtidsskrifter

I 1989 udgave Det kongelige Bibliotek og Danmarks Biblioteksforening en foreløbig katalog over aktuelle danske kulturtidsskrifter. Baggrunden var en større undersøgelse af det danske kulturelle tidsskriftmiljø, der var foretaget i 1986-87 i Den Litterære Institutions og Danmarks Biblioteksforenings regi, og som fik til resultat, at Kulturministeriet iværksatte en 3-årig forsøgsordning med økonomisk støtte fra ministeriets tipsmidler til udgivelse af almenkulturelle tidsskrifter i finansårene 1988-90.

Sideløbende hermed har Det kongelige Bibliotek i løbet af 1989 indsamlet nye, aktuelle oplysninger om relevante tidsskrifter med henblik på en mere udførlig katalog herover. Det er denne, der nu foreligger. Katalogen omfatter tidsskrifter, som henvender sig til en almen offentlighed eller omhandler almenkulturelle forhold: kunsttidsskrifter i bred forstand, d.v.s. tidsskrifter om litteratur, film, musik, billedkunst, kunsthåndsværk, arkitektur m.v. og tidsskrifter, der bidrager til orientering og debat om religiøse, filosofiske, historiske, politiske, samfundsmæssige og øvrige kulturelle forhold.

Brev
1976
Udg. Danmarks Forsknings-
biblioteksforening
ISSN 0006-2508

Red. Povl Frelshøj (ansv.) Svend
Blom, Christiane Olga Petersen, J.P.
Til, 1 og 66 13 (Post-Forsknings-
Danmarks Universitetsbibliotek),
E.Lp. Bente Dræstel, Statbibliotek,
Forskningsbibliotek, 8000 Århus C,
Tlf. 20 12 32 89 (redaktør) 19 12 11
Jlter. 30 tje. ca. 26 s., 25 kr. årligt,
gratis for medlemmer.

dm
Dansk musik vidensk.
1972
Udg. Det Unge Tonekunstnerskab
ISSN 0168-9620

Red. Jørgen Beckstrøm
E.Lp. Miksaforbude 1, 1151 Koh. K,
Tlf. 33 43 97 36
Ans. årligt, -sæsonende udgivel. 100 kr.
årligt, 80 kr. pr. nr.
Redaktionens sammensatte
Indskriftet indeholder artikler, essays,
interviews og anmeldelser, samt
artikler om den nyeste musik og i nogle
hefter. Desuden rummer udskriften de-
nat. fagtidning forud for sæsonlige be-
grebsheder og anmeldelser af bøger og
plader.

**Dokumentation om
INDVANDRERE**
1979
E.Lp. Mellemøstlig Samvirke
ISSN 0106-4250

Red. Inger Bruun
Tlf. 33 82 82 44
E.Lp. Mellemøstlig Samvirke, Borg-
gade 10-14, 1300 Kbh. K,
Tlf. 33 32 67 34
4 nr. årligt, 22,28 s., 90 kr. årligt, 25
kr. pr. nr.
Oplag 1000
Programmet *Blænder*

Redaktionens presentation:
Artikler om aktuelle emner i dansk ind-
vandrings- og flytningssociologi, forskning
og projekter samt statistik. Desuden om-
tages de nye bogudgivelser, som er ankof-
tet til BLS. Indvandrerdokumentation: en
dokumentationsorienteret for litteratur om
indvandrere og flytninger, baseret på kan-
tårene.

The Dolphin
1978
Udg. SERLIDS, Engelsk Institut, År-
hus Universitet, 8000 Århus C,
ISSN 0106-4487

Red. Anders Jørgensen
Tlf. 86 13 67 11 lok. 420
E.Lp. SERLIDS, Engelsk Institut, År-
hus Universitet, 8000 Århus C,
Tlf. 86 13 67 11 lok. 410
Giv. 7 21 43 40
2 nr. årligt, 200 s., 100 kr. pr. nr.
Oplag 250

Redaktionens presentation:
Forenklet med *The Dolphin* er et bane-
bryende, hvor man på videnskabeligt ensval-
med adresse til danske og internationale
lærere kan præsentere og diskutere kul-
turelle, litterære og sproglige proble-
mkomplekser i den engelsprogede ser-
den. Brevet fra et enkelt menneske er be-
draget i *The Dolphin* engelsk-sproget.

Opslag i *Kend Kulturtidsskrifterne!*

Optagelse i *Kulturtidsskriftkatalogen* har dog ingen nødvendig sammenhæng med støttebehov eller -værdighed efter de fordlingskriterier, der er lagt til grund for Kulturministeriets tidsskriftstøtteordning. En rapport om denne i forsøgsperiodens to første år, hvori man kan læse om udvalgets overvejelser over kulturtidsskriftbegrebet og støttekriterier, er publiceret i tidsskriftet *Bogens Verden*.

Kulturtidsskriftkatalogen er udarbejdet i Det kongelige Bibliotek på grundlag af tidsskrifter, som indsendes til nationalbibliografisk registrering fra forlag og andre, eller på grundlag af pligtanfælgning til Det kongelige Bibliotek, og den suppleres løbende med nye titler. Katalogen, der har til formål at sætte benytteren i stand til at fremskaffe og/eller abonnere på tidsskrifterne, er rigt illustreret og indeholder også præsentationer forfattet af tidsskriftredaktionerne selv.

Kulturtidsskriftkatalogen er udgivet med støtte fra Morgenavisen Jyllands-Postens Fond, Professor, dr.phil. Carl Roos' Mindelegat til fordel for Det kongelige Bibliotek og Kulturministeriets Tipsmidler.

Katalogen distribueres gennem boghandelen, og kan også rekvireres fra Det kongelige Bibliotek. Pris: kr. 30,-

Forskningsbiblioteket i samfundet Bog- og bibliotekshistorie

Ved Lunds Universitet oprettedes i 1987 ved en donation fra direktør, fil.dr. Einar Hansen Nordens første professorat i Bog- og bibliotekshistorie. I professoratets statutter er det anført, at dets forskningsgrundlag bl.a. er de boghistoriske samlinger på Lunds Universitetsbibliotek og Det kongelige Bibliotek, København, med henblik på at skabe et bog- og bibliotekshistorisk centrum omkring de to byers institutioner.

Professoratet blev i 1990 besat med førstebibliotekar fil.dr. Per Ridderstad, Det kongelige Bibliotek, Stockholm.

Per Ridderstad gentog 10. december 1990 sin inauguralforelæsning fra 7. december for Det kongelige Biblioteks medarbejdere.

Erhvervelser

Danske Afdeling

Biblia. 12. opl. Kbh. 1780. Indbundet i et spejlbind af brun kalv. Svendestykke, udført af Paul Dürendahl, der stod i lære hos kgl. hofbogbinder Johan Tobias Wilhelmi. På et vedlagt ark har Wilhelmi nedskrevet sit levnedsløb. Gave fra Arkitekt Vilhelm Bruuns legat.

Kronborgmotetterne. Tilegnet Frederik II og Dronning Sophie 1582. Udgivet i anledning af Hendes Majestæt Dronning Margrethes Halvtredsårsdag 16.4.1990. Kbh. Det kongelige Bibliotek. Indbundet i Det kongelige Biblioteks Bogbinderi i helbind af rød maroquin. Dekorationerne udført i guldtryk. Forgylde: Thorkil Hagel Olsen.- Kopi af det bind, der blev overrakt Hendes Majestæt Dronningen 19.4.1990.

H.C. Andersen: Den lille havfrue. Med 5 originallitografier af Per Kirkeby. Kbh. 1984. Indbundet af Ernst Rasmussen i millimeterbind i sort skind med håndmalet overtrækspapir.

Håndskriftafdelingen

Professor Knud Jeppesens efterladte arbejds papirer og videnskabelige korrespondance.

Danmarks Radios korrespondent i Washington, Chr. Winthers efterladte papirer.

Martin Andersen Nexøs notesbøger.

Tegneren Ib Andersens dagbog fra Irland 1963.

Forfatteren Mogens Lebechs efterladte manuskripter.

Desuden en række breve fra bl.a. Sophus Claussen, Jakob Knudsen, Jacob Paludan, Henrik Pontoppidan, Gustav Wied, Kaj Munk, Jeppe Aakjær, Herman Bang, N.F.S. Grundvig, Poul Martin Møller og Poul la Cour.

Iøvrigt har afdelingen erhvervet en række andre samlinger og enkelte papirer. Opmærksomheden henledes på, at nogle af de nyerhvervede sager af forskellige årsager må holdes utilgængelige indtil videre.

Judaistisk Afdeling

Et smukt oliemaleri af den nu afdøde jiddishe forfatter Shea Tenenbaum, New York. Fra Mr. og Mrs. Syd Chazanow.

To kasser med "Antisemitica". Fra hr. Stig Rolvsen.

Et manuskript til bogen W cieniu wiecznego strachu (Wspomnienia) af Klara Mirska. Fra hr. Michal Mirski.

To fornemme kataloger. Fra Jewish Museum, New York.

Fire kaser arkivmateriale. Fra Gerd Unterschlag.

Materiale om "SJUF" - Skandinavisk jødisk ungdomsforening. Fra Hanne Meyer.

To bøger (eng. da.) - to platter og et krus. Fra Olly Ritterband.

Kort- og Billedafdelingen

En stor samling portrætter, gruppebilleder og topografiske billeder m.v. fra professor, dr.phil. Jørgen Prytz-Johansens arkiv. Via Rigsarkivet.

1 daguerreotypi af generalmajor J.S. Fibiger (1793-1861).

7 grafiske topografiske billeder: Dyrehavsbakken ca. 1870 med grønlandsk tekst. Eremitageslottet ca. 1860. Parti fra Dyrehaven. Bellevue. Kirsten Piils kilde ca. 1866. Raadvaddam. Ørholm.

7 fotografier fra serien: Synkronisk/Diakronisk af Finn Thrane.

Personalia

Førstebibliotekar, administrationschef Steen Bille Larsen deltog 29. oktober - 1. november 1990 i LIBER's Seminar om Biblioteksarkitektur i Bayern; er udpeget som medlem af Statens Bibliotekstjenetes Arbejdsgruppe vedr. analyse af Det kongelige Teaters Arkiv og Bibliotek.

Bibliotekar Lene Bundgaard fejrede 15. november 1990 25 års jubilæum.

Forskningsbibliotekar Henrik Dupont holdt 8. oktober 1990 foredrag om Billedsamlingen for ca. 80 medlemmer af Slægtshistorisk Forening i Århus.

Forskningsbibliotekar Harald Ilsøe er 1. oktober 1990 ansat som seniorforsker i historie.

Afdelingsbibliotekar Lene Knudsen foretog 3. - 19. oktober 1990 en studietur til Dag Hammarskjöld Biblioteket ved FN i New York og til Library of Congress i Washington, USA.

Overbibliotekar Erland Kolding Nielsen holdt 23. oktober 1990 foredrag *Fra modernisering til strategisk planlægning* på NORDINFO's Ekspertmøde om strategisk planlægning, netværk og organisation, ledelse, Trondheim; deltog 26. - 28. oktober 1990 i Den litterære Institutions arbejdsrunde på Hald Hovedgård; deltog 1. november 1990 med indlæg i Statens Bibliotekstjenestes seminar på Danmarks Biblioteksskole om Studenternes bogforsyning; holdt 14. november 1990 foredrag *Om modernisering af Det kongelige Bibliotek* i Arkivforeningen; holdt 28. november 1990 foredraget *Retrospective conversion in Denmark* på The international conference on retrospective cataloguing in Europe: 15th to 19th century materials, i München; besøgte 30. november 1990 Bayerische Staatsbibliothek, München; er udpeget til medlem af bestyrelsen for Danmarks Biblioteksforeningsgruppe D (marts); er udpeget som medlem af Danmarks Biblioteksskoles Uddannelsesråd, repræsenterende Forskningsbiblioteksrådet.

Førstebibliotekar, udviklings- og planlægningschef Karl Krarup deltog 22. - 25. oktober 1990 i NORDINFO ekspertmøde: Nordisk samarbejdsprojekt for store biblioteker i Trondheim; deltog 6. - 7. november 1990 i og holdt foredrag om personalepleje på FMDF's internatmøde på Hindsgavl/Middelfart; deltog 29. november 1990 i konference om Billedkommunikation, KTAS.

Bogbinder og håndforgyllder Henning Madsen fejrede 1. november 1990 40 års jubilæum.

Assistent Tim Pallis holdt 15. november 1990 foredrag om *Hinduisme og Buddhisme* i en foredragsrække om Østens religioner i Stenløse Sognegård.

Forskningsbibliotekar Stig T. Rasmussen arrangerede 15. november 1990 på vegne af Forskningsbibliotekarernes Samråd og Sammenslutningen af Danske Forskningsbiblioteker en temadag på Det kongelige Bibliotek om Uddannelse, efter- og videreuddannelse af forskningsbibliotekarer.

Førstebibliotekar Annika Salomonsen deltog 25. - 26. oktober i Paris og 14. og 16. november i Haag i møde om EF samarbejde om CD-ROM for nationalbibliotekér; deltog 15. november 1990 i konferencen Managing Optical Information i Haag.

Assistent Christian Warming, fejrede 1. december 1990 25 års jubilæum.

Overbibliotekar Erland Kolding Nielsen og førstebibliotekar Karl Krarup deltog 15. - 17. oktober 1990 i Conference of European National Librarian's 4. møde på Biblioteca Nazionale Centrale, Firenze; besøgte 18. - 19. oktober 1990 Österreichische Nationalbibliothek, Wien; deltog 22. - 25. oktober 1990 i NORDINFO's Ekspertmøde om strategisk planlægning, netværk og organisation, ledelse, Trondheim.

Bibliotekarerne Connie Juul Jeppesen og Esther Skaarup deltog 23. - 26. oktober 1990 i det 16. møde for ledere af ISDS-centre, i Lissabon.

Overbibliotekar Erland Kolding Nielsen og førstebibliotekar Niels Ivan Boserup deltog 28. - 30 november 1990 i The international conference on retrospective cataloguing in Europe: 15th to 19th century materials, i München.

Førstebibliotekar Annika Salomonsen og afdelingsbibliotekar Bodil Koch deltog 19. - 21. november 1990 i 2nd International Conference on Interlending and Document Supply i London.

Kort- og Billedafdelingen var 9. oktober på besøg på Danmarks Fotomuseum i Herning. Museet består af ca. 500 m² udstillingsareal og et par hundrede kvadratmeter magasin. Udover den permanente udstilling vises løbende forskellige særudstillinger; 22. november blev Luftfotosektionen forevist for medlemmer af Kartografisk Forenings Kortarkivargruppe.